

Avdelningen för inspektion
Ann-Charlotte Widlund,
010-730 92 60
arbetsmiljoverket@av.se

ENKÖPINGS KOMMUN
LINBANEGATAN 12
745 34 ENKÖPING

Resultatet av inspektionen 10 april 2025

Ert organisationsnummer:	212000-0282
Arbetsställe:	WESTERLUNDSKA GYMNASIET
Kontrollplats:	Korsängsgatan 12 hus A, ENKÖPING
Kontrolldatum:	10 april 2025
Deltagare i inspektionen:	Kristin Lindgren, Programrektor BA Daniel Hellström, Rektor WGY Glenn Zeste, Bygglärare Lotta Sainio, Skyddsombud Ann-Charlotte Widlund, arbetsmiljöinspektör

Vi var på byggprogrammet Westerlundska gymnasiet Enköping den 10 april 2025 och inspekterade arbetsmiljöarbete. Vid inspektionen såg vi en del som fungerade bra, men vi hittade också en del som ni behöver förbättra. I det här inspektionsmeddelandet redovisar vi de brister vi såg och de krav vi nu ställer.

Ni ska skicka ett svar till oss

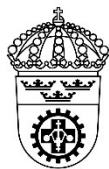
Skicka ert svar till oss genom e-post till arbetsmiljoverket@av.se eller till angiven postadress i sidfoten sidan 1 senast **den 26 september 2025**. Beskriv hur ni har uppfyllt kraven, och hur skyddsombud och arbetstagare har varit delaktiga i detta.

Ert svar bör vara underskrivet av skyddsombudet så att vi kan se att skyddsombudet har läst det. Skriv vår beteckning 2025/011355 i svaret.

Reglerna om att vi har rätt att få den information som vi behöver för vår tillsyn finns i 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Arbetsgivaren har alltid ansvaret för arbetsmiljön

Ni som arbetsgivare ska göra det som behövs för att ingen av era arbetstagare skadar sig eller blir sjuk på grund av arbetet. Reglerna om detta finns i 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen. Ert ansvar för arbetsmiljön gäller även under tiden ni har på

er att åtgärda bristerna.

Brister och krav

Brist 1: Undersökning, riskbedömning och handlingsplan

Ni har inte undersökt arbetsförhållandena i er verksamhet och gjort någon skriftlig riskbedömning beträffande alla de faktorer som påverkar er arbetsmiljö på byggprogrammet i skolan. Uppgavs att ingen riskbedömning eller undersökning har gjorts för lärare och elever på byggprogrammet. Generell riskbedömning fanns för lärare och elever. Vid APL för elever så är vissa under 18 år och ingen specifik riskbedömning finns nedskriven för dem. Muntlig genomgång görs med läraren, eleven och handledaren. Checklista finns för vilka arbetsmoment som eleven får utföra.

Krav:

1.1 a) Ni ska undersöka arbetsförhållandena i er verksamhet och bedöma riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetet. Ni ska undersöka alla faktorer som kan påverka arbetsmiljön för era lärare och elever i byggprogrammet.

Undersökningen och riskbedömningen ska minst omfatta följande faktorer:

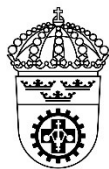
- stress, arbetsbelastning, arbetstidens förläggning
- påfrestande arbetsställningar (arbete över axelhöjd, under knähöjd, trånga utrymmen)
- dammande arbete
- buller och vibrationer
- belastningsskador/ergonomi
- fall och rasolyckor (brister i personlig fallskyddsutrustning eller fasta skydd)
- förlorad kontroll över verktyg/redskap, brister hos maskiner/fordon
- asbest och kvarts
- exponeringsrisker för damm – bygg/trä damm
- exponeringsrisker för kemikalier
- minderårigas arbetsmiljö.

Av riskbedömningen ska framgå vilka riskerna är och om de är allvarliga eller inte. Riskbedömningen ska dokumenteras skriftligt.

b) Ni ska, utifrån genomförda undersökningar och riskbedömningar, vidta de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olyckor. För de åtgärder ni inte genomför omedelbart ska ni ta fram en handlingsplan som anger vad som ska göras, när åtgärderna ska genomföras, vem som ska se till att de genomförs och vem som därefter kontrollerar att åtgärderna fått avsedd effekt.

Handlingsplanen ska vara skriftligt dokumenterad.

Se 11, 13 och 14 §§ AFS 2023:1.

Brist 2: Undersökning/riskbedömning kvarts och andra kemiska hälsorisker som t ex trädam

Vid byggprogrammet förekommer arbeten med murning, cement och slipningsarbeten. Vid dessa arbeten alstras det kvartsdamm. Ni har inte undersökt arbetsförhållandena i er verksamhet och gjort någon skriftlig riskbedömning beträffande alla de faktorer som påverkar er arbetsmiljö. Ni hade tagit upp kvartsdamm på er generella riskbedömning för damm och vid inspektionen framkom det att ni inte hade de dokumenterade riskbedömningar av arbetsuppgifter/arbetsmoment av det som utförs vid arbete med t ex cementarbeten, blandning av cement och spacklingsarbete. Det låg cementsäckar och säckar med andra material i ett blandningsrum. Blandning av cement gjordes i blandningsrummet som ej hade tillräckliga förebyggande åtgärder i rummet som t ex förhindrade spridning av damm. Det fanns utsug vid blandningskärlet och i taket. Oklart om detta är tillräckligt vid blandning eller påfyllnad av material. Uppgavs att städning görs i lokalerna och det var god ordning i blandningsrummet. Inga säkerhetsdatablad fanns i blandningsrummet och inga skyddsinstruktioner om hur blandning skulle gå till. Uppvisades ett löst skyddsblad som hittades vid verktygen. Ögondusch flaskorna som satt uppe på väggen i blandningsrummet hade utgående datum och ögonspolningsanordning står en bit bort i andra rummet. Inget arbete förekom denna dag med kvartsarbeten. När riskerna och åtgärderna inte finns dokumenterade så finns en otydlighet i riskernas allvarlighetsgrad och omfattning vilket kan medföra att mindre effektiva åtgärder vidtas eller att de helt uteblir. Det kan leda till en risk för ohälsa genom ökad exponering av kvartshaltigt damm.

Vid inspektion i de andra lokalerna förekommer träddamm frekvent och det var oklart om specifik riskbedömning finns för träddamm.

Krav:

2.1 Ni ska upprätta en skriftlig dokumentation gällande arbetet på Westerlundskas gymnasiet i Enköping där resultatet av er riskbedömning och val av riskreducerande åtgärder framgår. Dokumentationen ska finnas tillgänglig på arbetsstället och innehålla uppgifter om:

1. vilka arbetsmoment som kan innebära risk för exponering av kvartshaltigt damm,
2. vid vilka källor det kvartshaltiga dammet bildas och sprids från,
3. vilka skyddsåtgärder som har valts för att minska exponeringen,
4. driftsförhållanden,
5. bedömning av exponering i förhållande till det hygieniska gränsvärdet,
6. vilka arbetstagare som ska genomgå medicinska kontroller,
7. vilka personer som deltagit i riskbedömningen och
8. vilket datum dokumentet skapades och vilken ansvarig person, som har godkänt dokumentet.

Ni ska även undersökning och riskbedömning andra kemiska hälsorisker som t ex trädamn:

- a. De anställda ska ges möjlighet att delta i riskbedömningen.
- b. Dokumentera resultatet av riskbedömningen och besluten om åtgärder.
- c. Upprätta eller uppdatera de hanterings- och skyddsföreskrifter som ni behöver.
- d. Informera arbetstagarna om riskbedömningen och dess resultat.

Ni ska skicka in dokumentationen till Arbetsmiljöverket.

Se 10 kap. 49 §, 7 kap. 10 , 11 , 12 , 13 , 7 , 8 och 9 §§ AFS 2023:10 samt 11 § AFS 2023:1.

Brist 3: Mätning av kvarts

Ert underlag för bedömning av exponering för kvartshaltigt damm är bristfälligt. Underlaget behöver kompletteras med en exponeringsmätning av halten respirabelt kvartsdamm på arbetsstället.

Krav:

3.1 Ni ska genomföra exponeringsmätningar för respirabelt kvartshaltigt damm på arbetsstället. Mätningarna ska genomföras i enlighet med §§ 5-13 i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön. Mätresultatet ska dokumenteras i en mät rapport enligt § 13 i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön. En kopia på mät rapporten ska bifogas ert svar till Arbetsmiljöverket.

Se 7 kap. 10 och 11 §§ AFS 2023:10 samt 10 , 5 , 6 , 7 , 8 och 9 §§ AFS 2023:14.

Brist 4: Trädamm/kvarts - kunskaper

Oklart om ni har tillräckliga kunskaper om hälsoriskerna med att andas in trädamn/kvarts och hur ni skyddar er. T ex uppgavs det att ni har olika andningsskydd vid kvartsarbete och vid murningen uppgavs det att ni använder P3 filter som andningsskydd. Oklart vilket andningsskydd som användes i blandningsrummet samt det fanns bristfällig instruktion i blandningsrummet om vilket andningsskydd som ska användas vid blandningen. Oklart vilka skyddsåtgärder som görs för att minska exponeringen och spridningen av trä samt kvartsdamm.

Krav:

4.1 Ni ska se till att de arbetstagare, som utför arbeten där de utsätts för trä/kvartsdamm och de som leder detta arbete, får information om:

- hälsoriskerna med att andas in damm, särskilt riskerna med att drabbas av silikos från kvartshaltigt damm och KOL (kroniskt obstruktiv lungsjukdom) från damm i allmänhet,

- utrustning, metoder och skyddsåtgärder för att minska exponeringen och spridningen av trä/kvartsdamm,
- skyddsfaktorer för olika andningsskydd, tillpassning och skötsel.

Informationen ska vara av sådan omfattning att arbetstagarna på egen hand, dels kan bedöma om skyddsåtgärderna enligt riskbedömningen, är tillräckliga för en given situation, dels kan situationsanpassa skyddsåtgärderna vid speciella arbeten som är av tillfällig natur och inte tidigare har riskbedömts. Se 10 § AFS 2023:1, 7 kap. 10 , 4 och 7 §§ AFS 2023:10 samt 3 kap. 2 § AML.

Brist 5: Användning av personligt andningsskydd

Vid inspektionen uppgavs att ibland används halvmask vid vissa arbeten och då görs endast enklare täthetstester. Grundläggande tillpassningstester för de aktuella andningsskydden uppger de anställda att de inte genomfört innan de påbörjat arbete i maskerna. Bristfällig tillpassning eller felaktigt val av andningsskydd ger minskad/ingen skyddseffekt vilket kan leda till ohälsa då arbetstagarna andas in hälsofarligt damm.

Information:

En halvmask med utbytbart filter klass P3 är ett exempel på andningsskydd som normalt ger tillräckligt skydd om den tillpassningstestats på användaren. Gällande standarder är SS-EN 140 för halvmask och SS-EN 143 för filter. När arbetet är fysiskt krävande eller tar längre tid än två timmar bör ett fläktmatat andningsskydd eller en andningsapparat med extern tillförsel av luft användas.

Personlig skyddsutrustning ska

- a) vara ändamålsenlig i förhållande till de risker den är avsedd för utan att den i sig leder till ökad risk,
- b) vara anpassad till förhållandena på arbetsplatsen,
- c) vara anpassad till aktuella arbetsställningar och arbetsrörelser,
- d) vara anpassad till arbetstagarens hälsotillstånd samt
- e) passar bäraren efter nödvändig justering.

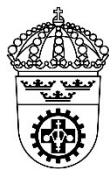
Krav:

5.1 När era arbetstagare och elever skyddas mot hälsofarligt damm med hjälp av tätsittande andningsskydd ska ni se till att tätheten provas individuellt med en lämplig kvantitativ eller kvalitativ metod, för att säkerställa att andningsskyddet har den förväntade skyddseffekten.

Information:

Lämpliga metoder för individuell täthetsprovning av tätsittande andningsskydd finns beskrivet i ISO 16975-3 Respiratory protective devices - selection, use and maintenance - part 3: fittesting procedures.

Se 15 kap. 11 , 7 , 8 och 9 §§ AFS 2023:11.

Brist 6: Funktionskontroll av utrustning för ögonspolningsanordning

Vid inspektionen kunde ni inte visa dokumentation av att funktionen av installerad ögonspolningsanordning kontrolleras regelbundet. Uppgavs att kontroller görs men de dokumenteras inte. Saknas regelbunden kontroll av anordningens funktion kan den falla och en redan allvarlig situation kan förvärras. Det kan medföra allvarlig personskada.

Krav:

6.1 Ni ska redovisa att ni kontrollerar funktionen av installerad ögonspolningsanordning. Kontrollen ska genomföras och dokumenteras minst en gång per halvår
Se 6 kap. 20 § AFS 2023:12.

Brist 7: Undersökning och riskbedömning av arbetsutrustning

Ni har inte undersökt och riskbedömt användningen av arbetsutrustningar i er verksamhet för att säkerställa att de är lämpliga för det arbete som ska utföras eller om de har anpassats till det på lämpligt sätt så att de kan användas med betryggande säkerhet. Ni hade lås på era maskiner och instruktioner samt skyddsinformation fanns vid maskinerna. Bruksanvisningar låg inne i kuren vid lärarutrymmet. Uppgavs att ingen riskbedömning fanns för maskinerna. Risk kan finnas för ohälsa och olycksfall.

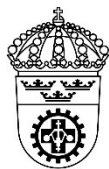
Krav:

7.1 a) Ni ska undersöka den arbetsutrustning som används i er verksamhet. Undersökningen ska minst omfatta:

- start och stopp,
- nyttjande,
- transport,
- montering,
- installation,
- demontering,
- reparation,
- ändring,
- service,
- rengöring och
- underhåll.

b) Utifrån resultatet av undersökningen ska ni bedöma om det finns risker för ohälsa eller olycksfall i arbetet. Riskbedömningen ska dokumenteras skriftligt. För varje risk ska det anges om den är allvarlig.

c) Ni ska utifrån resultatet av undersökningen och riskbedömningen upprätta en skriftlig handlingsplan för de åtgärder som ni anser behöver vidtas för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet och som inte genomförs omedelbart.

Av handlingsplanen ska det framgå:

- vad som ska göras
- när åtgärderna ska vara gjorda och
- vem ska se till att de görs.

Se 2 kap. 3 och 4 §§ AFS 2023:11 samt 11 och 13 §§ AFS 2023:1.

Brist 8: Uppdatera arbetsmiljöplan

Vid inspektionen uppvisades det en arbetsmiljöplan. Den var inte uppdaterad och uppfyller inte kraven från den nya föreskriften som gäller från och med årsskiftet. Oklart om ni har de rutiner som krävs för ett fungerande arbetsmiljöarbete under byggtiden. Om arbetsmiljöplanen inte är anpassad till de verkliga förutsättningarna eller att det saknas rutiner för hur samordningen och arbetsmiljöarbetet i byggprojektet ska bedrivas, kan det medföra att viktig information missas eller inte når de som utför byggnads- och anläggningsarbetena vilket kan leda till olycksfall eller ohälsa. Vid inspektion uppgavs att arbetsmiljöplanen inte var uppdaterad. Uppgavs att ni bygger friggebodar, förråd, lusthus mm till olika kunder.

Upplysning:

Skolor som bygger för försäljning kan omfattas med föreskriften byggnads- eller anläggningsarbeten.

Att inte ha arbetsmiljöplan på plats och tillgänglig kan medföra sanktionsavgift.

Krav:

8.1 a) Ni ska redovisa hur ni i er roll som Bas-U, ser till att arbetsmiljöplanen för byggarbetsplats är uppdaterad så att den uppfyller kraven på planens innehåll i enlighet med föreskriften Afs 2023:3.

b) Ni ska redovisa hur ni säkerställer, att ni i er roll som Bas-U har rutiner för arbetsmiljöarbetet under byggtiden.

Information

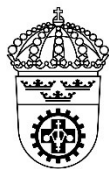
Rutinerna ska omfatta:

- Hur ni arbetar enligt grundprinciperna identifiera, bedöma och hantera risker.
- Hur, när och med vilka aktörer ni hanterar arbetsmiljöfrågor under byggskedet/rivningsskedet.
- Hur ni kontrollerar och följer upp entreprenörernas arbetsmiljöarbete.
- Hur ni ser till att det bara är behöriga personer som får tillträde till byggarbetsplatsen.

Se 11 kap. 7, 8 och 9 §§, 4 kap. 29 och 4 §§ AFS 2023:3.

Brist 9: Ställage, märkning maxlast

Ert ställage för ställningsmaterial saknar väl synlig märkning med uppgifter om maxlast per sektion och bärplan, trots att ställaget är avsett för varierande laster.

Vid inspektion uppmärksammades det att bomlag var upplyfta på mest ena sidan av stället och det är oklart om risk för ras föreligger. Om stället lastas för tungt finns risk att det kan välta och gods rasa ned, med risk för att arbetstagare skadas allvarligt.

Information

Det kan även vara lämpligt med information om maxlast per pallplats om stället erbjuder fler pallplatser per bärplan.

Krav:

9.1 Ni ska märka upp ert ställe med maxlast per sektion och bärplan.

Märkningen ska vara beständig och sitta på väl synlig plats.

Se 3 kap. 29 § AFS 2023:12.

Vad kan hända om ni inte åtgärdar bristerna?

Det här inspektionsmeddelandet är en uppmaning till er att åtgärda de brister och risker som vi såg vid inspektionen. Kraven är ställda utifrån vår tillämpning av arbetsmiljöreglerna. Om ni inte åtgärdar bristerna och riskerna kan vi komma att besluta om ett föreläggande eller förbud.

Vad är föreläggande och förbud?

Ett föreläggande är ett beslut av en myndighet som innebär att den som beslutet gäller ska genomföra en viss åtgärd. Ett föreläggande kan förenas med vite, vilket betyder att den som inte följer föreläggandet kan tvingas betala en summa pengar.

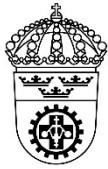
Ett förbud är ett beslut av en myndighet som innebär att den som beslutet gäller inte får lov att göra en viss handling. Ett förbud kan förenas med vite, vilket betyder att den som inte följer förbudet kan tvingas betala en summa pengar.

Läs mer om arbetsmiljö och reglerna på av.se

Läs gärna mer om oss och om arbetsmiljöreglerna på vår webbplats av.se. Där kan ni också hämta arbetsmiljölagen och våra föreskrifter.

Information om privata arbetsmiljökonsulter

Det finns privata arbetsmiljökonsulter på marknaden som erbjuder stöd åt arbetsgivares arbetsmiljöarbete mot ersättning. Vissa av dem säger sig vara samarbetspartners med Arbetsmiljöverket, vilket vi beklagar då Arbetsmiljöverket aldrig har sådana samarbeten.

Alla brev och mail från Arbetsmiljöverket är offentliga handlingar. Det innebär att andra kan ta del av breven, vilket också är förklaringen till att ni kan bli kontaktade av sådana företag.

Har ni frågor går det bra att kontakta oss.

Ann-Charlotte Widlund
arbetsmiljöinspektör

Kopia till

kristin.lindgren@enkoping.se
daniel.hellstrom@enkoping.se
lotta.sainio@enkoping.se
carina.westk@enkoping.se
linda.lindahl@enkoping.se